

Príhovor starostky

Hneď na začiatku úvodníka, kde nebýva zvykom ďakovať, by som chcela podotknúť, že budem v celom príhovore používať pomyselnú anaforu (opakovanie rovnakého slova na začiatku riadka) s týmto vzácnym slovíčkom: **ďakujem**.

Rada by som sa poďakovala:

- všetkým, ktorí sa zúčastnili znova a opäť na brigáde **pri kosení a oplotnení cintorína**. Práca je to neľahká, terén nerovný. Kolená už oslabené aj neznesiteľná horúčava! Ale každá snaha vždy prináša ovocie. Veď bez práce nie sú koláče!!! Po oboch brigádach sme využili zrekonštruované nádvorie starej školy, kde sme si vychutnali vo fantastickej nálade a množstve nových nápadov i malé občerstvenie. Aj o tom je stretávanie sa ľudí po práci. Čas letí ako bláznivý, v pondelok nádyh a zrazu si človek uvedomí, však už je piatok, neskutočné!

Občerstvenie po kosení cintorína

- **študentom** z Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici, ktorí nám nezištne cestou na Kalváriu **vyniesli nové lavičky**, vyhotovené našimi obecnými pracovníkmi.
- by som sa osobne poďakovala aj Sonke Holecovej, za jej nezištnú a tvorivú výzdobu, ktorá spestruje našu obec.
- aj **PhDr. Sonke Šváčovej, PhD.** ktorá sa zodpovedne stará aj s našimi pracovníkmi o čisté prostredie nielen v Dome JGT, ale aj o okolie, ktoré turisti navštevujú čoraz častejšie.
- v mene obce aj **Borisovi Fuggerovi**, ktorý sám ponúkol sponzorskú finančnú podporu pre vydávanie Tajovských novín.
- patrí aj pánovi **Petrovi Vajsovi**, ktorý zabezpečuje chod futbalového ihriska aj pre Duklu BB, ktorá má v prenájme 2-krát týždenne tréningy.
- hasičskému zboru z Brusna a zo Šalkovej, ktorí nám prišli pomáhať pri vyhlásení 3. stupňa povodňovej situácie. Zároveň ďakujem všetkým občanom, ktorí zažívali veľký stres a strach, čo nám počasie nadelilo. S náčiním v ruke boli pripravení pomôcť!!

Pomoc pred záplavami

- **ďakujem Pánu Bohu a Matke prírode**, že včas zariadili, aby naše obydľia ostali zachované, nepoškodené!!!
- v mene obce pánovi **Milanovi Chabanovi**, ktorý nám odpredal za veľmi výhodnú cenu a to 400€ dodávku Fiat Ducato po zosnulom Marošovi Povrazníkovi, ktorá slúži občanom na prevoz akéhokoľvek materiálu totožnou s tonážou vozidla.
- **za prieskum verejnej mienky** v rámci programu a projektu rozvoja obce pri jej tvorbe a stratégii, kde mnoho z vás podalo množstvo podnetov, na ktorých musíme ešte popracovať.
- **mamičkám a detičkám za strpenie**, že nemohli využívať detské prvky na notárskej záhrade hneď po ich zrealizovaní, ale potrebné je plochu zatravníť a zároveň ju na určité obdobie odstaviť.

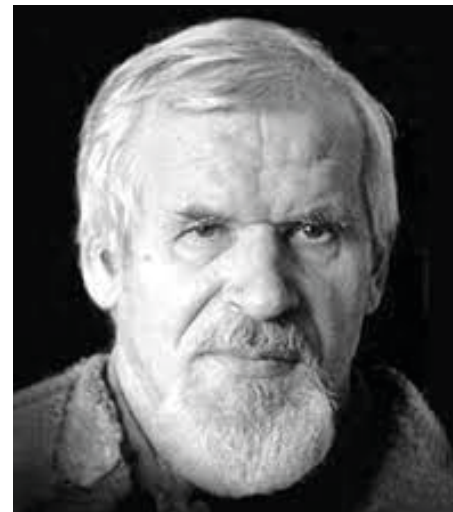
Rekonštrukcia detského ihriska v materskej škole

Výzvy

Čo sa týka našich poškodených vodných tokov, vyhlásilo sa prostredníctvom správcu Povodia Hrona verejné obstarávanie, ktoré má zabezpečiť andezit a zabezpečiť opravu regulácii na svojom majetku.

Dovoľte, aby som znovu poukázala na odpadové hospodárstvo, ktoré je kameňom úrazu nás všetkých!!! Prosím budme zodpovední, zabezpečme si svoje domovy a komunálny odpad, tak aby sme medveďom a iným dravcom nedávali priestor!!! Existuje síce tzv. zásahová jednotka, avšak tá má iba 5 členov pre celé Slovensko a teda nemajú šancu, aby reagovali okamžite, promptne. Ďakujem za pochopenie...

pokračovanie na str. 2

Viem jedno hniezdo.

Rád ho mám.

*V ňom ako v božej sieti
je mnoho otcov, mnoho mám
a mnoho, mnoho detí.*

To hniezdo uvil Stvoriteľ.

*A sám určil, aj komu:
koho tam pozve prebývať
do človečieho domu,
kto si bude smieť odomknúť
i zamknúť jeho bránu,
kto pluhom krájať ako chlieb
zem, Bohom darovanú.*

Viem jedno hniezdo, rád ho mám.

*Hreje ma dňom i nocou,
vystlané mäkkou vravou mám
a mozolami otcov.*

Môj dobrý Bože, zhliadni naň.

*Stráž nám ho neustále.
Ach, aspoň Ty ho, Veľký, chráň,
keď si ho stvoril malý.*

Milan Rúfus
Modlitba za Slovensko

*„Kráčaj zľahka, vznášaj sa ako
motýľ, a zisti čo ťa naplňa., čo ti
prináša radosť, čo miluješ“*

Susan Squelcati
Florence

Príhovor starostky

pokračovanie zo strany 1

Dve pozvania

Dovoľte mi, pozvať Vás **5. augusta 2021** na oficiálnu kolaudáciu zrekonštruovanej starej školy. Akcia bude spojená nielen s občerstvením, ale i s divadelným predstavením hercov, aktívne pôsobiacich v Divadle JGT vo Zvolene, tzv. "Taký NE-OBYČAJNÝ príbeh". Toto poeticko-hudobné pásmo predstavuje jednu z našich najväčších prozaických osobností Jozefa Gregora-Tajovského. Predstavenie trvá necelých 60 min. a mapuje takmer celú životnú cestu prepletenu rôznymi úskalia, prekážkami, ale i úspechmi lásky!

Začiatkom **septembra 2021** by som Vás, netradične, chcela pozvať na stretnutie „Úcta k starším“ pri príjemnej hudbe a divadelného predstavenia "TO ZAS BUDE REČÍ".

Želanie

Vážení spoluobčania, milí Tajovčania,

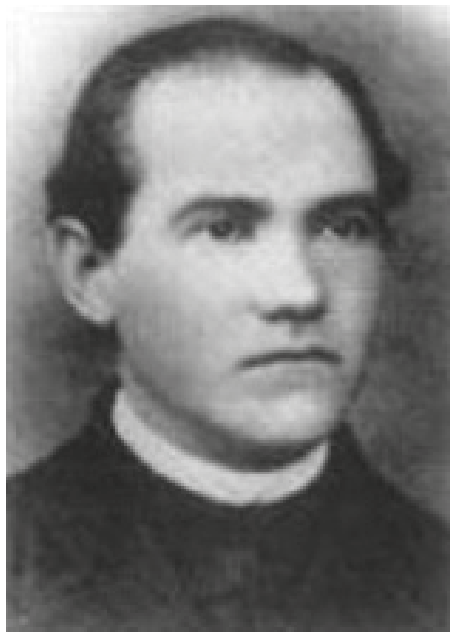
Želám Vám krásne horúce leto! Užívajte si ho plným priehrštím v zdraví, pohode a láske. Jednoducho užívajte si ho, však o chvíľu budeme musieť znova kúriť!!!

*Janette Cimermanová
starostka obce*

Katolícki slovenskí národovci v Tajove

Keď sme pracovali na texte Monografie o Tajove a Jabríkovej, dostala som sa ku kapitole cirkevnej histórie z tajovskej farnosti, k zoznamu kňazov pôsobiacich v toku dejín v kňazskej službe vo svätostánku Svätého Jána Krstiteľa v Tajove. Prekvapili má predovšetkým dve rovnaké krstné mená tu pôsobiacich kaplánov, kňazov – Andrej Trúchly-Sitniensky a Ondrej Grobl. Je načim tieto skutočnosti zviditeľniť hlavne pre mladú tajovskú generáciu. Nech sú hrdí aj na ďalšie osobnosti našich slovenských kultúrnych dejín, literatúry a hudby, ktorí tu určitú dobu žili a tvorili pre celé Slovensko.

S menom **Andreja Trúchly-Sitnienského** som sa prvýkrát stretla ešte počas štúdia slovenského jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Vedela som, aké miesto zaberá v slovenskej literárnej histórii, v dobe národného obrodenia medzi štúrovskou evanjelickou generáciou on katolícky dejateľ. Bol s Kazimírom

„len v materinskej reči žije národ“

Zechenterom-Laskomerským druhým, ktorý zo štúrovcov sa dožil 20. storočia. Ale som netušila, že jeho prvým pôsobiskom ako kaplán bola práve tajovská farnosť. To ma zaujalo! Preto chcem odovzdať vedomosť o ňom. Na dlhé roky sa naňho, vzhľadom na jeho povolanie a cirkevno-historickú činnosť, „muselo“ zabudnúť. Podobne ako na Jozefa Murgaša! Jeho meno chýbalo medzi literátmi či organizátormi kultúrneho života. Okrajovo bol spomínaný iba ako **priekopník botaniky**. Až po zmene režimu sa oprášilo zabudnuté meno Sitnienského, pamätné tabule mu odhalili na rodnom dome vo Svätom Antone, ... Kto bol Andrej Trúchly-Sitniensky? Odkiaľ pochádzal, kde študoval? Čo napísal? Ako sa dostal do Tajova?

Narodil sa pred 180 rokmi - 9. novembra 1841 vo Svätom Antone. Na piaristickom gymnáziu v Banskej Štiavnici absolvoval 6 tried a 2 triedy na katolíckom gymnáziu v Banskej Bystrici (do 1863), kde študoval teológiu v biskupskom bohosloveckom seminári.

Katolícku školu navštevoval v mieste svojho rodiska. Po jej skončení pokračoval v štúdiu na piaristickom gymnáziu v Banskej Štiavnici, kde upútal pozornosť svojho okolia tým, že v časoch ťažkej maďarizácie smelo povzbudzoval svojich spolužiakov, **aby sa za svoj materinský jazyk nehanbili, ale aby všade hovorili po slovensky**, ako sa na synov slovenských rodičov patrí.

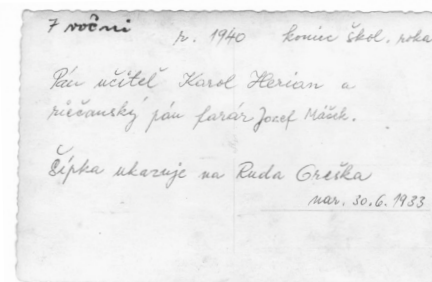
Spolu so svojim bratom Štefanom sa otázke jazyka postavili aj proti svojim nemeckým a maďarským profesorom, za čo im hrozilo vylúčenie zo škôl. Jeho **nebojnosť a odvaha** sa prejavili i počas štúdií v banskobystrickom kňazskom seminári, kde tento mladý študent teológie aktívne prispieval do mládežníckych

časopisov **vlasteneckými básňami**.

Ordinovaný, vysvätený bol v roku 1867 banskobystrickým biskupom a prvým prededom Matice slovenskej Štefanom Moysesom. Po štúdiu teológie v Banskej Bystrici bol kaplánom v Tajove, Prievidzi, Detve, 16 rokov farárom v Bacúrove a potom, od roku 1894 až do svojho úmrtia 28. októbra 1916, bol kňazom v Sase pri Krupine, kde – pri rímskokatolíckom kostole – nájdeme aj jeho hrob. Význam Andreja Trúchleho – Sitnienského pre slovenskú históriu a najmä literatúru spočíva predovšetkým v organizácii slovenského literárneho života. V rokoch 1871 – 78 redigoval a vydával časopis Orol (v prvých dvoch rokoch v spolupráci s Jánom Kalinčikom), ku ktorému pripojil v roku 1873 vlastnú literárno-kritickú prílohu Slovesnosť.

V roku 1870 zostavil almanach (ročenkú) Tábor, v ktorom dal priestor vtedajším slovenským literátom. Práve vďaka jeho redaktorskej a vydavateľskej aktivite sa k čitateľom dostali mnohé diela, ktoré sa nám tak zachovali až do dnešných čias (ako je básnická zbierka Sirôtka Jána Capka – Znievskeho, ktorý zomrel ako 21-ročný), alebo tak pomohol k rozvoju literárnej aktivity kvalitných či začínajúcich slovenských autorov, ako bol napríklad Gustáv Kazimír Zechenter – Laskomerský alebo Terézia Vansová.

Andrej Trúchly – Sitniensky sa venoval aj prekladom z ruskej, poľskej, srbskej a chorvátskej literatúry a významným historickým dokumentom sú jeho životopisy Ludovíta Štúra, Jána Palárika, Boženy Němcovej, Jána Kollára a ďalších domácich i zahraničných literárnych osobností.

Dopisoval si so štúrovcami Jánom Bottom, Andrejom Sládkovičom, Pavlom Dobšínskym, Samom Chalúpkom, Jánom Kráľom a s katolíckym kňazom a historikom Štefanom Nikolajom Hýrošom.

Na svätého Jána otvára sa k letu brána.

Mladý kňaz sa nedal ľahko odradiť a aj napriek úkladom, ktoré mu boli kladené do cesty, ešte s väčšou odhodlanosťou hľadal možnosti, ako by sa mohlo pomôcť nielen jeho veriacim, ale ľuďom v širšej miere. Krátko po rakúsko-uhorskom vyrovnaní (1869), v kontexte zostrojujúcej sa maďarizácie, patril k spoluzakladateľom gymnázia s vyučovacím jazykom slovenským. Pomohol tak k vzniku gymnázia v Kláštore pod Znievom, na ktoré poskytol aj finančný dar 100 zlatých. V tomto období sa stal spoluzakladateľom Spolku Svätého Vojtecha.

Ako možno v skratke zosumarizovať život Andreja Truchlého - Sitnianskeho? Ako katolícky kňaz, po vzore svojho biskupa Štefana Moyses, si uvedomoval nevyhnutnosť jednoty a vo vzniknutých konfliktoch vždy bránil súdržnosť v národnom tábore. Pravdepodobne na pozvanie vdp. Andreja Trúchly-Sitnianskeho sa spomína aj banskobystrický biskup Štefan Moyses, ktorý so sprievodom pod slovenskou zástavou raz prišiel do Tajova - Švárovej Pepenérii na majáles, zábavu. Takéto stretnutia sa konali už od polovice 19. storočia pod Kremnickými horami. Redaktor nielenže neustále inklinoval k štúrovskej forme tvorby, ale aj jeho osobnosť možno charakterizovať vlastnosťami romantického hrdinu.

Okrem úspešných literárnych počínov od almanachu Tábor, cez vydané diela Dobšinského a Zechentera-Laskomerského až po vydávanie Orla, priniesol mnoho ovocia aj v iných oblastiach. Ako spoluzakladateľ Spolku Svätého Vojtecha a Muzeálnej slovenskej spoločnosti bol jedným z priekopníkov botaniky na Slovensku a to nielen z hľadiska výskumného, ale aj organizačného. Najväčší prínos z jeho „diel“ však malo založenie Prievidzskej sporiteľne. Z nej sa Truchlý tešil asi aj najdlhšie, keď v roku 1911 naplnila svoj odvážny cieľ, 40 rokov existencie, teda obdobie na ktoré bola aj pôvodne založená.

Taký bol tajovský kaplán Andrej Trúchly-Sitniansky. Hodno je si zapamätať jeho veľké počiny v najťažších a zároveň najvýznamnejších dejinách Slovenska. V dobe po Memorande národa slovenského (1861) spreď 160-timi rokmi.

V roku 1942 nastúpil do Tajova - Ondrej Grobl. Narodil sa 26. 8. 1899 v Brezne, ordonovaný bol v roku 1922. Do Tajova prišiel z Vyhní v novembri 1942. Bol hudobným skladateľom a zároveň aktívnym hudobníkom. Založil spevok.

Keď postavili v roku 1943 nový štvormannový organ vo farskom kostole v Banskej Bystrici pri jeho odovzdaní improvizoval na ňom, - národný umelec, hudobný skladateľ a rodák z Banskej Bystrice - Ján Cikker 20 minút a tajovský farár Ondrej Grobl 25

*Žiaci tajovskej školy v roku 1943 s vdp. Ondrejom Groblom a učiteľom Herianom
Aj takí kňazi - polyhistori - žili v Tajove medzi pospolitým ľudom. Hodno je, aby sa na nich nezabudlo a pojať ich medzi osobnosti, ktoré pozdvihli slovenskú kultúru a vedu.*

minút. Groblova improvizácia na novoinštalovanom organe bola vydarenejšia.

Ján Cikker vtedy povedal: "Ach prečo je osud taký ťažký, že také perly sú Pánu Bohu za chrptom. Vy by ste mali byť organistom v bratislavskom Dóme a ja by som mohol byť v Podkoniciach:"

Priateľsky ho potom so slzami objal. Grobl zložil 50 menších organových skladieb, prelúdiá pre organ, spev a dychovku. Z Tajova odišiel v októbri 1946 za farára do Budče a dôchodok prežil na fare v Lubietovej. Zomrel 19. 6. 1974. Pochovaný je v Brezne.

Zvykoslovie sv. Jána

Ján - meno, ktoré je vo svete tak časté ako letné búrky či huby po daždi. Meno minulosti, prítomnosti aj budúcnosti. Oslavované aj zatracované. Pôvod má v hebrejčine a v preklade znamená „Boh je milostivý“.

Toto meno s veľkou úctou oslavovali už naši predkovia. Podme sa teda zoznámiť so zvykmi, ktoré tieto oslavy sprevádzali.

Už dva týždne pred sv. Jánom na každú večer vychodili dievčence za dedinu na príhodný kopec alebo stráň. Tu si posadali do polkruhu a vyspevovali až neskoro do noci zvláštne „svätójánske piesne“. Ich nápevy boli ťahavé, hlasno-zvučné, trochu zádumčivé, ale vždy vyjavujúce slávnostného ducha. V predvečer sv. Jána sa mládež i stárež schodila na voľnom priestranstve za dedinou a tu vatrili oheň, čo najviac plápolajúci. Dievčence spie-

vali, šuhajci žartovali a preskakovali plamene, starší s obľubou a veselostou všetkému sa čudovali. Chlapci už dávno zbierali staré brezové metly či iné fakle, ktoré tu rozpaľovali a pobežujúci nimi krútili ponad hlavy.

Keď spevy umlkli, vatry a faklice dohoreli, začali si dievčence po poli zbierať kadejaké zelinky, ktoré si ešte za dňa poprezerali. Tieto si ešte na túto noc pod vankúš položili, aby prisnilo sa im o budúcom ženíchovi. Zaujímavé bolo aj, že ešte pred oslavou tiež rôzne čarovali. Napríklad niektorá zanesla kus chleba na plotný kôl a ak ho do rána zjedlo vtáča, tak vedela, že ešte tento rok sa vydá. Iná zas vyryla tri jamky do zeme a do nich položila postupne kúsok chleba, peniaz a tretiu nechala prázdnu. Ráno ich znova vyhrabala. Ak vliezol červík ku chlebu, vydala sa za roľníka, ak ku peniazu, tak za boháča, ak do prázdnej jamky, tak ostala ten rok na ocot.

Polnoc sv. Jána bola známa aj kvitnúcim papradím. Pováralo sa, že kto nájde z neho kvet o polnoci a nosí pri sebe, stane sa neviditeľným a vidí všetky poklady skryté v zemi.

Hneď po polnoci vstávali staré babky bylinkárky z postele a k ránu chodili zbierať zeliny, lebo tieto rosou sv. Jána pokrstené mali liečivú moc pre ľudí i pre statok. Niektoré bolo vidieť ťahať čisté plachty po lúkach a tak zbierať „svätójánsku rosu“. Túto potom vyžmýkali doma do čistej nádoby. Kto sa ňou poumýval, načisto skrásnel, opeknel.

Čo kraj, to iný mrav a zvyk. Mohli by sme ich nájsť ešte veľmi veľa. Ak vás moje zaujali, čo tak si ich ešte nejaké pohľadať?

Mgr. Mariana Dučová

Ktože to býva u Gregorovcov?

My všetci skôr narodení si ešte pamätáme na tetu Leonku od Gregorov. Žila v rodičovskom dome jedného z ôsmich bratov spisovateľa Jozefa Gregora-Tajovského. V uličke za krčmou. Bola to jedná z milovaných netierok Tajovského. Bola to práve ona, ktorá prišla do Bratislavy svojmu strýkovi, tetičke Hane a sesterničke Dáške variť najchutnejšie tajovské halušky, či fazuľovicu, ktoré mal spisovateľ nadovšetko rád. Keď raz prišla z nákupu na bratislavskej tržnici domov, v to májové ráno roku 1940, našla svojho strýka Jozefa v kuchyni na diváne mŕtveho. Večer si ľahol spať a ráno už sa nezobudil.

Po jej odchode na večnosť k strýkovi na tajovský cintorín, stráž nad domom, ktorý sa stal majákom medzi potomkami všetkých Gregorovcov, aj vnukov, či pravnukov Hany Gregorovej a Jozefa Gregora-Tajovského a ich dcéry Dagmar Prášilovej prevzal štafetu nad domom prasnovec tiež Jozef Gregor. Hoci žil v Bratislave, ale každú voľnú chvíľu trávil v Leonkinom domčeku. Pred pár rokmi domček osirel, spustol nadobro. Aj Leonkin synovec Jožko odišiel náhle do večnosti.

Pred poslednými Vianocami v dome nastal stavebný, rekonštrukčný ruch. Nieкто, kto sa nebojí archaickej architektúry 19. storočia sa rozhodol začleniť sa do radov obyvateľov krásneho Tajova v duchu známeho výroku JGT: „Najkrajším miestom v širom svete je môj rodný Tajov!“

Podme navštíviť zatiaľ neznámych osidlencov! Vstúpme do ich ruralistického domčeka! Rozhodla sa v ňom žiť mladá trojčlenná rodinka aj so psíkom: **Alexandra Matušová a Filip Žilka so synom Borisom a psom Chesterom.**

1. Čo vás primälo k tomu, že ste sa rozhodli bývať v Tajove v dobovom hutníckom domčeku?

Na každú otázku existuje odpoveď poetická aj odpoveď prozaická. Ako umelci, si radšej volíme prvú možnosť. Investovali sme veľa času a námahy do hľadania vlastného domova v Banskej Bystrici. Neúspech tejto snahy nás vovádzal až do stavu rezignácie. Boli sme na nespočetných prehliadkach najrozličnejších nehnuteľností a pomaly sme sa zmierovali s predstavou dlhodobého neľahkého údelu nájomníka. Moja brilantná manželka sa odhodlala zozbierať zvyšky síl a vydala sa na poslednú obhliadku. Okamžite sme vedeli, že sme našli domov. Nielen kvôli čarovnému Tajovu, so všetkými jeho poväbami a históriou. Cítili sme, že sme našli miesto, kde vládne skutočný genius loci. Obaja sme jasne vnímali všetku snahu, prácu, lopotu, radosti aj nádeje, ktoré sú s týmto príbytkom nerozlučne späté. Objavili sme miesto, na ktorom môžeme začať vlastný život a zároveň v istom

zmysle pokračovať v osudoch ľudí, ktorí tu žili a tvorili pred nami. Aby tej poetiky nebolo málo, v deň keď sme preberali kľúče od domu, sme zároveň uzavreli sviatostné manželstvo.

2. Súvisí to aj s vaším profesijným zameraním? Viem, že ste obaja umelecky zameraní. Dokonca máme vás možnosť, pani Alexandra, počuť z tajovského chóru.

Určite áno. Milujeme históriu, veci s príbehom a máme pocit, že bez umenia nemôžeme žiť. Patrí k našim základným životným potrebám. Pokiaľ aspoň raz za pár mesiacov, nenvištívime jednu z úžasných galérii, skvelých koncertov či predstavení, ktoré starý kontinent vďaka Bohu tak štedro ponúka, viditeľne chradneme. Na tele i na duši. Tajov je pre nás pokojný prístav, útočisko, kým svet iba prestupnými stanicami, hoci veľmi lákavými. Napriek trochu túlavým topánkam a nepokojnému srdcu, ktorým Boh obdarúva každú umeleckú dušu v tajovskom dome trávime najkrajšie chvíle nášho života. Môžeme tu pripravovať náš koncertný repertoár, komponovať, písať, oddychovať aj vychutnávať prítomný okamžik. Čo sa týka mojej manželky, skutočne ju môžete, tu i tam, počuť z chóru, teraz už aj nášho chrámu. Hudobnému sprevádzaniu liturgie sa venuje od malička. Avšak je to len jej hobby. V prvom rade je to skvelá klaviristka, milujúca matka a skvostná manželka.

Na svätého Jána jahody do džbána.

3. Poznali ste históriu rodiny z tohto domčeka? Pán Filip, viem, že máte aj spisovateľské ambície, nechceli by ste sa venovať práve tejto rodine?

Do istej miery sme samozrejme oboznámení boli. Zároveň máme pocit, že sa každým dňom objavujeme nové, zaujímavé čriepky histórie tohto „tajovného“ miesta. Obávam sa však, že ambícia vytvoriť hodnotný a hodnoverný historický román momentálne prevyšuje moje schopnosti. Zároveň bez mučenia priznávam, že spisovateľský štýl, ktorý postupne hľadám sa nevyvíja týmto smerom. Irónia ľudského života nás však často zaviala smermi, ktoré sme skutočne nepredpokladali. Takže kto vie?

4. Nenašli ste náhodou nejaký artefakt po Gregorovských predkoch?

Našli, dokonca pri pokračujúcej rekonštrukcii ich stále nachádzame. Práve teraz hľadím na miesto, ktoré som objavil len nedávno. Zdanlivá drobnosť, zárezy po odloženej, do dreveného hranolu zaťatej sekery niektorého z dávnych majiteľov. Objavili sme aj početné dobové listiny, ktoré dokumentujú dramatické osudy bývalých obyvateľov. Síce sme povolaním umelci, na živobytie si zarábame podnikaním, hoci nám v ňom nezriedka chýbajú povestne „široké lakťe“. Dnešná doba žiaľ nemá dostatočný záujem o „vážne“ umenie. Mylné sa domnieva, že sa bez neho zaobíde. Preto so zvláštnym pohnutím čítame úradné listiny z obdobia po prvej svetovej vojne, ktoré Eduardovi Gregorovi pridelujú istú formu odškodnenia za to, že v boji prišiel o ruku. O to radostnejším prevapaním bolo pre nás zistenie, že nádherná, otočná skrinka na knihy bola vyrobená jednorukým majstrom, ktorý sa snažil nepodľahnúť sile nepriaznivého osudu.

5. Ste mladí ľudia, mladí umelci. O čom snívate do budúcnosti?

Snívame o tom, že roky našich štúdií a namáhavej práce na sebe prinesú svoje ovocie. Túžime dávať, čo sme dostali, jednoducho byť užitoční. Plánujeme po pandémie, opäť obnoviť našu koncertnú činnosť, zúčastniť sa niektorých súťaží, vydať knihu, ale hlavne zotrvať v láske a pokoji rodinného života na mieste, ktoré tak intenzívne sa prihovára k našim srdciam.

Ďakujem za rozhovor. Za všetkých Tajovčanov vás medzi nami vítam. Nech máte šťastie sa stretávať iba s dobrými ľuďmi. Buďte šťastní! Tak a sme sa dozvedeli, ktože to prebýva u Gregorovcov.

Za rozhovor ďakuje Mgr. Anita Murgašová

Škola končí...

(Spomienky pána Rudolfa Grešku na svoju školu v Tajove)

Mílovými krokmi sa blíži posledné zvonenie v tomto školskom roku 2020/2021. Bol to rok zvláštny. Žiaci a študenti sa budú z neho ešte dlho spamätávať. Koronavírus urobil svoje. Skúsme sa porozprávať na tému škola - v minulosti a škola dnes - s tajovským rodom pánom Rudolfom Greškom od Slivenských. Patrí ku generácii tých skôr narodených. Rudolf Greško sa narodil 30. júna 1933 v Tajove. Bol vyučený ateliérový fotograf, potom absolvoval strednú zdravotnícku školu: dva roky

v Trenčíne a jeden - maturitný ročník - vo Zvolene. Pracoval na onkológii v Banskej Bystrici ako röntgenový laborant. To znamenalo ožarovanie pacientov chorých na rakovinu.

Otec Štefan Greško skôr, než sa prvýkrát oženil, musel postaviť dom, lebo rodičovský vyhorel. Mama Anna Grešková, rodená Golecká, sa narodila v Jabrikovej – u Vlásokov. Je to osamelý dvojdom povýše Tajova, smerom na Králiky po pravej strane od Králického potoka asi 300 metrov v poli a na kopci.

1. Pán Greško, vieme, že si veľmi rád spomínate na roky prežité v tajovskej škole. Aké to boli roky?

Ja som začal chodiť do školy od 1. septembra 1939. To už od marca bol prvý slovenský štát. Prezidentom bol ThDr. Jozef Tiso, ale to už dnes, hádam, vie každý. Čo sa týka samotnej školy, na chodbe bolo jedno umývadlo a vodovod. Záchody v škole boli iba pekne odborne urobené latrícky a myslím, že ich bolo šesť. Tri pre dievčence a tri pre chlapcov. Pán učiteľ mal povinnosť, ktorá sa prenášala z učiteľa na učiteľa: na Vianoce vždy piekol oblátky. Žiaci tajovskej školy ich roznášali po domoch, za čo dostali nejaký ten peniaz. Ten odovzdali pánovi učiteľovi a ten zase dal aj týmto chlapcom, čo oblátky roznášali.

2. Ako vyzerala škola za vašich žiackych čias? Chodili ste do jednotriedky, alebo to bola klasická ľudová škola?

V tajovskej škole, tzv. ľudovej, sme mali pána učiteľa Karola Heriana. Býval priamo v budove hornej školy, kde v jednej triede boli ročníky prvý, druhý, tretí aj štvrtý. Od piateho ročníka sme chodili do druhej školy, kde v tom čase učila pani učiteľka Longauerová. Bolo to pod notariátom. To bol taký obecný dom (dnešný Obecný úrad v Tajove - pozn. AM).

Na prízemí bola jedna trieda, kde chodili piatáci, šiestaci, siedmci aj ôsmaci. Tých už bolo ale málo. Po piatom ročníku niektorí odchádzali do Banskej Bystrice alebo do meštianky, alebo do gymnázia, čo bola zvlášť preferovaná škola. Nachádzala sa hneď pri vstupe do Banskej Bystrice po ľavej strane na Tajovského ulici. Dnes je to vysoká škola, myslím, že ekonomická (Ekonomická fakulta UMB v parku – poznámka AM).

Na škole vyučoval náboženstvo pán farár Koloman Senček, ale po krátkom čase, ako som začal chodiť do školy, zomrel, lebo bol chorľavý a aj starý. Potom ho zastupoval pán farár Jozef Máček z vedľajšej dediny – z Riečky. Pán učiteľ Herian, ak sa dobre pamätám, mali sme ho radi, bol síce prísny, ale spravodlivý. A pamätám sa, ako dbal na správnu výslovnosť písmena ä. Vtedy sa tak vyslovovalo, dnes sa to vyslovuje ako e.

Písali sme perom, ktoré sa namáčalo do flaštičky s atramentom. Malo drevenú rúčku s kovovým nástavcom – tzv. pierkom. Pierko sme namočili do atramentu, a tak sme písali. Často sa stávalo, že nám atrament kvapal do zošita a bola z toho veľká machuľa. V tom čase sa začínali vyrábať aj plniace perá, ale tie sme používať nesmeli.

3. Aké predmety sa vtedy vyučovali?

Čo sa týka predmetov v škole, v prvom ročníku sme mali čítanku, kde sme sa učili abecedu. Naučili sme sa spájať písmenká do slabík, slabiky do slov a slová sme spájali do viet. Potom sme mali počty, čiže matematiku. O týchto začiatkoch sa veľmi nepamätám, ale v druhom ročníku pribudla výučba náboženstva. Potom sme mali vlastivedu, občiansku náuku, výtvarnú výchovu, telesnú výchovu. Na hudobnej výchove nás pán farár učil spievať viachlasy.

Neskôr, ale to už bolo až po vojne, prišiel k nám ďalší pán farár Andrej Grobl. Bol to veľký muzikant, rád si zahral na organe, na husle, ale aj na violončele. Ešte ako chlapec si spomínam, že v Tajove sa hrávali aj operety, napríklad od Gejzu Dusíka – „Vy, krásne Tatry malebné“.

Po Jáne sa i dni krátia i kravy mlieko tratia.

Môžem povedať, bol to skvost pre Tajovčanov. Muzikanti – to boli pán farár Grobl, pán učiteľ Šuster, pán učiteľ Šebo a myslím, že už nik. Títo ľudia odvedli kus práce. Jednak nacvičili hercov poriadne odspievať piesne a veru sa im to podarilo.

4. Akí boli učители? Prísni, milí....?

Na nižšom stupni učil pán učiteľ Karol Herian a na vyššom stupni pani učiteľka Longauerová. Myslím, že všetci ju chválili. Nebola žiadna ponosa. Keď som bol asi v treťom ročníku, tak pán učiteľ Karol Herian zomrel po operácii slepého čreva. Dostal embóliu. To bola príčina jeho smrti. Ostala po ňom manželka s jedným synom Kamilom, ale asi o dva mesiace porodila ďalšieho, ktorému dali meno po otcovi – Karol. Tento pán je dnes už dôchodca, je to chemický inžinier a bol riaditeľom mliekarní v Žiline.

5. Chceli by ste, aby sa vám školské časy vrátili?

Ani nie. I keď ťažko povedať, prečo. Ale ja som rád, že dnes som sa dožil bežných 88 rokov.

6. Čo ste robievali po vyučovaní?

Čo sme robili vo voľnom čase? Možno som nespomenul, ale aj na vyučovaní sme mali tzv. ručné práce. Tam sme robili búdky pre vtáčikov. Ja rád pracujem rukami, a tak aj doma vo voľnom čase som si zostrojil veľmi jednoduchý hudobný nástroj s jednou strunou aj sláčik k tomu. Na tomto som zahral rôzne pesničky, kým mi otec nekúpil husle na moje desiate narodeniny. No a keď som sa naučil hrať, oslovil ma Ferko Púchy, že chce založiť v Tajove hudobnú skupinu. Prirodzene som sa prihlásil. Stal som sa primášom tejto tajovskej kapely. Začínal nás odborne viesť Jaro Makovník „Spod lipy“. To je také prírmenie, ako k nám do „Slivenských“. Až neskôr, keď Jaro Makovník odchádzal do Bratislavy sa nás ujal pán učiteľ Šebo a spolu sme hrávali. Ten viedol aj divadelný krúžok, aj nás školil, bol aj režisérom, hercom, maskérom, osvetľovačom, všetkým možným, čo divadlo vyžadovalo.

Keď bol pán učiteľ Šebo na vojne, tak prišiel k nám ďalší pán učiteľ Ervín Šuster. Ten mal sestru a tú si zobral za manželku švagor pána učiteľa Šebu Viktor Kalina. A pán učiteľ Šebo si zobral dcéru pána Kalinu Martu.

Pán učiteľ Herian sa podieľal aj ako režisér. V Tajove bolo ochotnícke divadlo a pamätám si na staršieho pána – Miška Sedíleka od Petránov. Ten, keď hral divadlo, tak sa ľudia išli popukať od smiechu, lebo kadečo popridával, čo autor v knižke nenapísal a ľudia sa smiali, lebo aj jeho žarty patrili k veci. Mnohokrát prišli ľudia do divadla iba kvôli nemu a jeho žartom. Pamätám sa aj na jeho dcéru Boženku. Ako chlapec som ju bol po niekoľko rokov na Veľkú noc chodiť aj kúpať.

V Tajove žila aj rodina Gregorovcov, tak s mojím otcom veru som chodil po kúpačke, vodil ma za ruku. Mal som asi tak 4 – 5 rokov a patrilo sa rodinu okúpať. A tak sme šli aj do Gregorov. U Šmálikov bola pani Púchyová, otcova sesternica, Potom tam bol aj brat JGT Eduard Gregor, rezbár. Býval priamo v dedine na kopčeku a mal dve dcéry. Staršia bola Oľga, mladšia bola Marta. Aj tie som chodil kúpať.

Čo poviete, milí čitatelia, chceli by ste žiť v tej dobe? Doba mala svoje čaro. Bola skromnejšia, ale ľudskejšia. Zo spomienok cítim lásku a úctu k učiteľom, ku škole, k príbuzným. Nie ako dnes! Verím, že budeme mať ešte priestor na vzácne spomínanie pána Rudolfa Grešku v niektorom z ďalších čísiel Tajovských novín.

Apropó bola som milo prekvapená, že do spomienok pána Rudolfa Grešku sa dostal a manželov starý otec – Miško Sedílek od Petránov a mama – jeho dcéra Boženka.

Za rozhovor a spomienky ďakuje Anita Murgašová

Na piatu veľkonočnú nedeľu sme po svätej omši posvätili nové obrázky Pána Ježiša a Panny Márie. Obrázky boli následne znovu nainštalované na gaštany pod Tajovom a v časti nad Kopanicami. Chceme sa poďakovať šikovným majstrom, ktorí sa o to pričínili: Michalovi Hewovi, Petrovi Valachovi a Martinovi Šváčovi. Nech obrázky veľa rokov slúžia na prehĺbenie ľudovej zbožnosti v našej obci.

*Mgr. Jozef Petrik
tajovský farár*

Jestli dážd' na Jána Krstitel'a padá, málo má orechov pole a záhrada.

Naši jubilanti

APRÍL

Golecký Milan
Ledvák Jozef
Grešková Iveta
Štefančík Michal
Kucbelová Lucia, JUDr.
Krestianko Matej
Slobodník Adam

JÚN

Stráňavská Eva
Zeman Roman
Surová Andrea, Ing.
Rajnohová Anna
Holec Michal, Mgr.
Púchyová Petra, Ing.
Bálintová Kristína
Biely Jakub

MÁJ

Polievka Norbert, Mgr.
Sedíleková Tatiana
Eged Michal

*Jubilantom srdečne blahoželáme.
Užívajte si život v zdraví, šťastí a radosti.
Majte vždy, po čom Vaše srdce túži!*

Spomíname

3. augusta 2021 uplynie 40 rokov od nečakaného úmrtia (nedožitého 63 rokov) tajovského rodáka, známeho poľovníka, telom aj dušou horára, vedúceho poľesia TANAP-u v Tatranskej Lomnici - Júliusa Murgaša (od Kováčov). Všetci, ktorí ste ho poznali, hlavne tí skôr narodení a žijúci príbuzní venujte mu, prosíme, tichú spomienku!

Tri deti, päť vnúčat a osem pravnúčat

Smútiaca rodina

Podakovanie

Úprimne ďakujeme všetkým – príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí svojou účasťou, kvetinovými darmi a slovami útechy zmiernili náš hlboký žiaľ pri poslednej rozlúčke s našim drahým zosnulým Dušanom Haličom, ktorý nás dňa 11. mája 2021 vo veku 79 rokov po ťažkej chorobe navždy opustil.

Receptár

Osviežujúca letná torta

Prísady na korpus: 3 vajcia, 3 polievkové lyžice cukru, 3 polievkové lyžice hrubej múky, ½ balíčka prášku do pečiva.

Žltka vymiešame s cukrom do peny, pridáme múku zmiešanú s práškom do pečiva a vyšľahaným tuhým snehom z bielkov. Upečieme vo vymastenej a múkou vysypanej tortovej forme (28 cm)

Krém: 1 balíček práškovej želatíny, 250 g mascarpone (nátierkové maslo), 3 polievkové lyžice cukru, 1 vanilkový cukor, 250 g šľahačky, 300g sezónneho ovocia. Mascarpone zmiešame s cukrom, vanilkovým cukrom, pridáme vyšľahanú šľahačku, pridáme vopred pripravenú želatínu podľa návodu a nakrájané ovocie na menšie kúsky.

Korpus potrieme džemom a pripraveným krémom. Všetko necháme stuhnúť v chladničke aspoň na 3 hodiny. Pred podávaním môžeme ozdobiť podľa chuti ovocím, čokoládou, šľahačkou...

Ing. Martina Mišurová

Rozlúčili sme sa...

Po ťažkej chorobe nás navždy opustil 7.5. 2021 Marián Povrazník.

11.5. 2021 po dlhej ťažkej chorobe navždy odišiel do večnosti Dušan Halič.

Nech im Pán Boh dá večnú slávu!

Do Jána ovsík, po Jáne ovos.

Minulý týždeň sme ukončili sezónu 2020/21, ktorá sa kvôli pandémie odohrala v skrátenej forme. Jarná časť bola totižto, len dohrami jesennej časti zápasov. Pre náš klub to znamenalo odohrať 3 zápasy, plus jedno kolo sme mali voľno. Pretože dva kluby (Riečka a Mičiná) nenastúpili, odohrali sme nakoniec iba jedno stretnutie proti Balážom. Ostatné dva sme vyhrali kontumačne.

V konečnom účtovaní, teda po odohratí pol sezóny to znamenalo pre TJ Slovan Tajov umiestnenie na 3. mieste v tabuľke so ziskom 30 bodov. Trénera Michala Béreša som sa opýtal, ako hodnotí uplynulú sezónu.

„Ťažko je hodnotiť túto sezónu – nesezónu, keďže nik nevedel, čo sa bude diať ani len dva týždne dopredu. Skončili sme výborne v tabuľke, pričom keby Ľubietová v urputnej snahe postúpila neúradovovala na zväze silnejšie,

ako tomu bolo v našom vzájomnom zápase, boli by sme ešte o priečku vyššie. Pre nás ale tabuľka až taká podstatná nie je, pretože do vyššej súťaže zatiaľ postúpiť neplánujeme. Viac sa sústreďíme na kvalitnú hru, ktorá sa páči divákovi. Za úspech pokladám napríklad aj neohrozeného víťaza kráľa strelcov Filipa Samsona, ktorý za pol sezóny stihol strelit súperom úctyhodných 28 gólov.“

Sezóna sa teda skončila, aké sú plány na tú ďalšiu?

„Keďže sme sa aj kvôli pandémie trochu trápili so zraneniami, potrebujeme doplniť káder. Máme vytypovaných hráčov, ktorí budú zároveň posilou, aj do partie. Uvidíme, čo sa podarí. Chcel by som sa aspoň takto poďakovať dlhoročnému hráčovi Tajova, Petrovi Kollárovi, ktorý roky hájil farby klubu a táto

sezóna bola pre neho ako aktívneho hráča poslednou. Peter ostáva s nami v kruhu diaľnia okolo futbalu, ale už nie ako aktívny hráč.“

Ešte prezrad' futbalovým fanúšikom, kedy budú môcť opäť vidieť TJ Slovan v akcii.

„Letnú prípravu si spestríme turnajom v Jasení, ktorý sa už tradične hrá dva dni a to 17.-18.07.2021. Potom budeme čakať na vyjadrenie zväzu, kedy sa odštartuje nová sezóna, zvyčajne je to prvý augustový víkend.“

Chcel by som sa ešte poďakovať všetkým ľuďom, ktorí okolo futbalu fungujú a pomáhajú. Je ich veľa a je ťažké ich všetkých vymenovať, ale spomenul by som aspoň niektorých: Evku Murgašovic, Anku Chlebovcovic, Katku Hrečkovú, Petra Vajsa a Janette Cimermanovic.

Mgr. Peter Mažgut

1. kolo 02.08.2020 16:30	TJ Slovan Tajov	2 : 2	TJ Slovan Malachov
2. kolo 09.08.2020 16:30	TJ Slovan Tajov	0 : 3	FK - Baník Ľubietová
3. kolo 16.08.2020 16:00	TJ Partizán Dolná Lehota	4 : 4	TJ Slovan Tajov
4. kolo 22.08.2020 15:00	TJ Slovan Tajov	6 : 3	FK Šalková B
5. kolo 30.08.2020 16:00	TJ Družstevník Dúbravica	3 : 8	TJ Slovan Tajov
14. kolo 25.09.2020 16:00	TJ Slovan Tajov	5 : 4	ŠK Sokol FO Staré Hory
6. kolo 06.09.2020 15:30:00	TJ Slovan Tajov	7 : 6	TJ Tatran Harmanec
7. kolo 13.09.2020 15:30:00	TJ Slovan Michalová	1 : 1	TJ Slovan Tajov
15. kolo 15.09.2020 15:30:00	TJ Slovan Pohronská Polhora	3 : 5	TJ Slovan Tajov
8. kolo 20.09.2020 15:00:00	TJ Slovan Tajov	14 : 2	TJ Iskra Horné Pršany
10. kolo 04.10.2020 14:30:00	TJ Slovan Tajov	2 : 4	TJ Tatran Čierny Balog
9. kolo 30.05.2021 17:00:00	ŠK Zornička Riečka	0 : 3	TJ Slovan Tajov
11. kolo		Voľno	
12. kolo 12.06.2021 17:20:00	TJ Slovan Tajov	5 : 4	FK Selce
13. kolo 19.06.2021 17:30:00	TJ Družstevník Mičiná	0 : 3	TJ Slovan Tajov